

דיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית

פירמידת החקיקה

חוקי יסוד

חוקים/פקודות

תקנות, צווים

פסיקה של בתי המשפט

סיווג הפרות של החוק

- עבירה פלילית
- עבירה מנהלית
- עוולה אזרחית ועילות אזרחיות אחרות
- עבירה משמעתית

עקרונות כלליים בדיני החברות

- עקרונות ממשל תאגידי
(רלוונטי לחברות ציבוריות וחברות אג"ח)
- חופש ההתאגדות
- הוראות חוק דיספוזיטיביות מול הוראות קוגנטיות
- קביעת כללים ניהוליים
- הסדרת סמכויות האורגנים של החברה
- סמכויות רשם החברות

סוגי חברות

- **חברה ציבורית**
חברה שמניותיה רשומות בבורסה או שמניותיה הוצעו לציבור על פי תשקיף והן מוחזקות בידי הציבור
- **חברת אג"ח (חברה פרטית)**
חברה שאיגרות החוב שלה רשומות למסחר בבורסה או שהוצעו לציבור על פי תשקיף והן מוחזקות בידי הציבור
- **חברה פרטית**
חברה שאינה ציבורית

חברה – אישיות משפטית נפרדת

- חברה היא אישיות משפטית כשרה לכל זכות, חובה ופעולה המתיישבת עם אופייה וטבעה כגוף מאוגד
- בית המשפט רשאי להרים את המסך במקרים חריגים
- **תכלית החברה**
לפעול לפי שיקולים עסקיים להשאת רווחים.
אפשרות להרים תרומות
חל"צ

הרמת מסך

בית משפט רשאי לייחס חוב של חברה לבעל מניה בה, אם מצא כי בנסיבות הענין צודק ונכון לעשות כן, במקרים החריגים שבהם השימוש באישיות המשפטית הנפרדת נעשה באחד מאלה:

- (א) באופן שיש בו כדי להונות אדם או לקפח נושה של החברה;
- (ב) באופן הפוגע בתכלית החברה ותוך נטילת סיכון בלתי סביר באשר ליכולתה לפרוע את חובותיה,

ובלבד שבעל המניה היה מודע לשימוש כאמור, ובשים לב לאחזקותיו ולמילוי חובותיו כלפי החברה לפי סעיפים 192 ו-193 ובשים לב ליכולת החברה לפרוע את חובותיה.

יראו אדם כמודע לשימוש כאמור בפסקה (1)(א) או (ב) גם אם חשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות, שגרמו לשימוש כאמור, אך נמנע מלבררן, למעט אם נהג ברשלנות בלבד.

בית משפט רשאי לייחס תכונה, זכות או חובה של בעל מניה לחברה או זכות של החברה לבעל מניה בה, אם מצא כי בנסיבות הענין, צודק ונכון לעשות כן בהתחשב בכוונת הדין או ההסכם החלים על הענין הנדון לפניו.

בית משפט רשאי להשעות זכותו של בעל מניה לפירעון חובו מאת החברה עד לאחר שהחברה פרעה במלואן את כל התחייבויותיה כלפי נושים אחרים של החברה, אם מצא כי התקיימו התנאים לייחוס חוב של החברה לבעל המניה כאמור בסעיף קטן (א).

אם הורה בית משפט כי יש לייחס חובות של חברה לבעל מניה בה, רשאי הוא להורות, כי במשך תקופה שיקבע ושלא תעלה על חמש שנים לא יוכל אותו בעל מניה להיות דירקטור או מנהל כללי של חברה או להיות מעורב, במישרין או בעקיפין, בייסוד חברה או בניהולה

תקנון החברה

- הוראות חובה

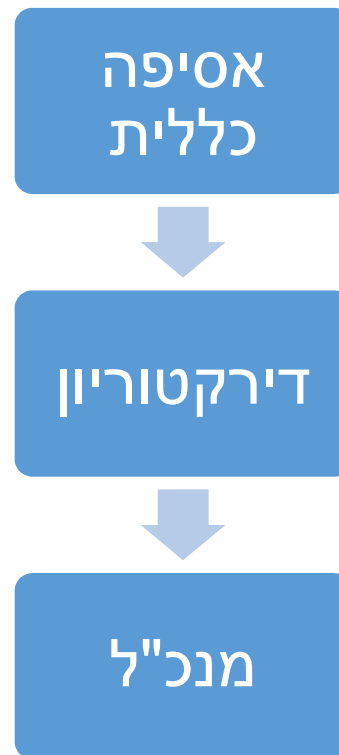
1. שם החברה
2. מטרות החברה
3. הון המניות
4. הגבלת אחריות הבעלים

- הוראות רשות

מטרות ותכלית החברה

- **תכלית החברה**
תכלית חברה היא לפעול על פי שיקולים עסקיים להשאת רווחיה, וניתן להביא בחשבון במסגרת שיקולים אלה, בין השאר, את ענייניהם של נושיה, עובדיה ואת ענינו של הציבור;
כמו כן רשאית חברה לתרום סכום סביר למטרה ראויה, אף אם התרומה אינה במסגרת שיקולים עסקיים כאמור, אם נקבעה לכך הוראה בתקנון.
• סעיף זה לא יחול על חברה לתועלת הציבור.
- **מטרות החברה**
 - לעסוק בכל עיסוק חוקי;
 - לעסוק בכל עיסוק חוקי למעט בסוגי עיסוקים שפורטו בתקנון;
 - לעסוק בסוגי עיסוקים שפורטו בתקנון.

האורגנים של החברה

כלל הנבצרות

חברה רשאית לקבוע **בתקנונה** הוראות לפיהן

1. רשאית **האסיפה הכללית** ליטול סמכויות הנתונות **לאורגן אחר**
2. סמכויות הנתונות למנהל הכללי יועברו לסמכות הדירקטוריון, הכל לענין מסוים, או לפרק זמן מסוים שלא יעלה על פרק הזמן הנדרש בנסיבות העניין.

אם נטלה האסיפה הכללית סמכויות הנתונות לפי חוק זה לדירקטוריון, יחולו על בעלי המניות הזכויות, החובות והאחריות החלות על דירקטורים לענין הפעלת אותן סמכויות, בשינויים המחויבים, ובכלל זה יחולו עליהם, בשים לב להחזקותיהם בחברה, להשתתפותם באסיפה ולאופן הצבעתם, הוראות הפרקים השלישי, הרביעי והחמישי של החלק השישי.

נטילת סמכויות המנהל הכללי

דירקטוריון רשאי להורות למנהל הכללי כיצד לפעול לענין מסוים; לא קיים המנהל הכללי את ההוראה, רשאי הדירקטוריון להפעיל את הסמכות הנדרשת לביצוע ההוראה במקומו, **אף אם לא נקבעה לכך הוראה בתקנון**.

אורגן שנבצר ממנו למלא תפקידו

- נבצר מן הדירקטוריון להפעיל את סמכויותיו והפעלת סמכות מסמכויותיו חיונית לניהולה התקין של החברה, רשאית האסיפה הכללית להפעילה במקומו, אף אם לא נקבעה לכך הוראה בתקנון, כל עוד נבצר ממנו הדבר, ובלבד שהאסיפה הכללית קבעה, כי אכן נבצר מן הדירקטוריון לעשות כן וכי הפעלת הסמכות חיונית כאמור;
- נבצר מן המנהל הכללי להפעיל את סמכויותיו, רשאי הדירקטוריון להפעילן במקומו, **אף אם לא נקבעה לכך הוראה בתקנון**.

האסיפה הכללית

- סמכויות האסיפה
- אסיפה שנתית ואסיפה מיוחדת
- הזמנה לאסיפה
- כינוס האסיפה, סדר יום ומניין חוקי
- הצבעה, רוב רגיל ורוב מיוחד, הוכחת בעלות, דרכי הצבעה
- הודעת עמדה

סמכויות האסיפה הכללית

- שינוי תקנון
- מינוי רואה חשבון מבקר לחברה + קביעת שכרו
- החלטה להפעיל את סמכויות הדירקטוריון כאשר הדירקטוריון לא מתפקד
- מינוי דח"צים
- אישור עסקאות חריגות שהחברה רוצה לעשות עם בעל שליטה או עם **בעל עניין**
- החלטה להגדיל או להקטין את ההון הרשום
- החלטה בקשר למיזוג עם חברה אחרת
- מינוי דירקטורים (אלא אם נקבע אחרת בתקנון)
- **לא ניתן לקבוע בתקנון החברה שאחת מהסמכויות הנ"ל השייכות לאסיפה כללית, תהיה שייכת לאורגן אחר.**

בעל עניין = * בעל מניות מהותי (מי שמחזיק ב-5% או יותר מהון המניות המונפק של החברה או מזכויות ההצבעה בה), * מי שיש לו הסמכות למנות דירקטור אחד או יותר או את המנהל הכללי, * ומי שמכהן בחברה כדירקטור או כמנהל כללי

אסיפה שנתית

- כל חברה תערוך אסיפה שנתית אחת לשנה ובכל מקרה לא יאוחר מ-15 חודשים מהאסיפה האחרונה.
- האחראי על כינוס האסיפה: הדירקטוריון.
- חברה פרטית יכולה לקבוע הוראה בתקנון שלה שהיא לא תקיים אסיפה שנתית אלא אם הדבר יהיה דרוש למינוי של רואה חשבון חיצוני מבקר.
- דיון בדוחות הכספיים ובדיווחי הדירקטוריון + נושאים נוספים

אסיפה מיוחדת

- אסיפת בעלי המניות שמתכנסת לפי הצורך, כאשר יש צורך בקבלת החלטה שלא סובלת דיחוי עד מועד האסיפה השנתית.
- בחברה פרטית: דירקטור אחד, או בעל מניות אחד או יותר, שיש להם לפחות 10% מזכויות ההצבעה.
- בחברה ציבורית: 2 דירקטורים או רבע מהדירקטורים או בעלי מניות המחזיקים ב-5% מזכויות ההצבעה

הזמנה לאסיפה

בחברה פרטית –

- הזמנה לאסיפה תימסר לכל בעל מניה, וזאת לא יאוחר מ-7 ימים לפני מועד האסיפה, ולא לפני 45 יום ממועד האסיפה.

בחברה ציבורית –

- ההזמנה לאסיפה הכללית תפורסם ב-2 עיתונים יומיים לפחות 21 יום מראש (35 יום בנושאים שמחייבם לאפשר הצבעה בכתב), וגם באתר האינטרנט של החברה. בנוסף אתר המגנ"א.
- בנוסף החברה תשלח הזמנה לאסיפה הכללית לכל בעל מניות רשום ששמו מופיע במרשם בעלי המניות.
- ניתן לקבוע בתקנון החברה שאין צורך לשלוח הזמנות אישיות בדואר, ואז ההזמנה היא בעיתון או באינטרנט.

הודעת עמדה

במקרים של הצבעה על נושאים שמחייבים לאפשר הצבעה בכתב:

- הדירקטוריון
- כל אחד מבעלי המניות רשאי לשלוח הודעת עמדה

(מינוי ופיטורי דירקטור, אישור עסקאות, אישור מיזוג, הסמכת דירקטוריון למלא את תפקיד המנכ"ל וכל נושא שנקבע בתקנון כי החברה תאפשר הצבעה בכתב)

במקרים אחרים:

- הדירקטוריון
- מי שרשאי לדרוש אסיפה מיוחדת
 - בחברה פרטית: דירקטור אחד, או בעל מניות אחד או יותר, שיש להם לפחות 10% מזכויות ההצבעה.
 - בחברה ציבורית: 2 דירקטורים או רבע מהדירקטורים או בעלי מניחות המחזיקים ב-5% מזכויות ההצבעה

השתתפות באסיפה

מיקום האסיפה

- כל חברה ציבורית שהמניות שלה נסחרות רק בבורסה בתל אביב תקיים אסיפה כללית רק בישראל.
- לעומת זאת חברה ציבורית שמניותיה נסחרות גם בבורסה בישראל וגם בבורסה בחו"ל תהיה רשאית לערוך אסיפות כלליות או בארץ או בחו"ל.

מניין חוקי

- לפחות 2 בעלי מניות המחזיקים יחד ב-25% מזכויות ההצבעה.
- אם אין מניין חוקי, האסיפה נדחית לשבוע הבא
- אם אין מנין חוקי בכינוס השני – ממתינים חצי שעה ומותר לנהל את האסיפה בכל מניין

הוכחת בעלות

- הצגת שטר מניה
- אישור מחבר הבורסה שאצלו הוא רשום
- מרשם בעלי המניות

הצבעה באסיפה

בעל מניה בחברה **ציבורית** יכול להצביע

- בעצמו,
- באמצעות שליח,
- באמצעות "כתב הצבעה",
- באמצעות האינטרנט.

בעל מניה בחברה **פרטית** יכול להצביע בעצמו או באמצעות שליח
אלא אם כן נקבע בתקנון אחרת

הצבעה באסיפה - המשך

בעל מניה בחברה ציבורית יכול להצביע

- בעצמו,
- באמצעות שליח,
- באמצעות "כתב הצבעה", עד 4 שעות לפני כינוס האסיפה
- חובה לאפשר הצבעה בכתב:
 - » מינוי ופיטורי דירקטורים,
 - » אישור פעולות ועסקאות הטעונות אישור,
 - » אישור מיזוג,
 - » הסמכת יו"ר הדירקטוריון לשמש כמנכ"ל,
 - » כל נושא אחר שנקבע בתקנון שמחייב לאפשר הצבעה בכתב
- באמצעות האינטרנט, בין 4-12 שעות לפני כינוס האסיפה

בעל מניה בחברה פרטית יכול להצביע בעצמו או באמצעות שליח אלא אם כן נקבע בתקנון אחרת

- הצבעה בכמה אופנים: הצבעה פיזית תמיד גוברת. בכל מקרה אחר ההצבעה המאוחרת גוברת. (הכל בתנאי שבוצעה במועד החוקי).

הרוב הנדרש

- החלטות באסיפה הכללית מתקבלות ברוב רגיל אלא אם נקבע רוב אחר בתקנון או בחוק.
- בחברה ציבורית – כל מניה תייצג קול אחד.

הדירקטוריון

- סמכויות הדירקטוריון ותפקידיו
- ישיבות הדירקטוריון
- הצבעה
- כשירות לתפקיד דירקטור
- מינוי ופקיעת כהונה
- תאגיד כדירקטור, דירקטור חליף, דירקטור חיצוני, דירקטור בלתי תלוי
- ועדות הדירקטוריון

סמכויות הדירקטוריון

- קובע את תוכניות הפעולה של החברה, סדר העדיפות ביניהן ואת מקור המימון שלהן.
- בודק את מצבה הכספי של החברה וגם קובע את מסגרת האשראי שהיא תיקח.
- קובע את המבנה הארגוני של החברה וגם קובע את מדיניות השכר של החברה
- רשאי להחליט של הנפקה של סדרות אג"ח
- עריכת הדוחות הכספיים ואישורם.
- מדווח לאסיפה הכללית של בעלי המניות על מצבה של החברה ותוצאות עסקיות.
- ממנה ומפטר את המנכ"ל.
- מאשר עסקאות חריגות שהחברה רוצה לעשות עם בעל שליטה או בעל עניין.
- רשאי להחליט על הנפקת מניות וגם הנפקת ני"ע המירים
- רשאי להחליט על חלוקת דיבידנד או על רכישה עצמית של מניות החברה ע"י החברה עצמה
- נותן חוות דעת לבעל מניות על כדאיות של הצעת רכש מיוחדת.
- קובע בעצמו את המספר המינימלי של דירקטורים שיכהנו בו שתהיה להם הכשרה חשבונאית או פיננסית (בחברה ציבורית)

הדירקטוריון – סמכות שיורית

סמכות שיורית

- כל סמכות שניתנה בחוק ל"חברה" מבלי שנאמר במפורש לאיזה אורגן בחברה הכוונה, התוצאה תהיה שהסמכות הזו תהיה מסורה לדירקטוריון. למשל: כינוס אסיפה כללית, דיווח לרשם החברות וכו'.
- החריג: כשמדובר בסמכות ניהולית כלשהי, שלא צוין לגביה לאיזה אורגן היא ניתנת, הסמכות תהיה מסורה למנכ"ל.

מספר הדירקטורים

בחברה פרטית –

- לפחות 1

בחברה ציבורית -

- לפחות 4 ומתוכם-

– לפחות 2 דח"צ שמתוכם-

- לפחות 1 עם מומחיות פיננסית חשבונאית והשאר עם כשירות מקצועית או מומחיות פיננסית.

- הדירקטוריון יקבע את מספר הדירקטורים עם המומחיות הפיננסית שיכהנו בחברה

כשירות לשמש כדירקטור

בכל חברה

- בגיר
- אינו פסול דין
- לא הוכרז כפושט רגל (אלא אם קיבל הפטר)
- אם הדירקטור הוא תאגיד (בחברה פרטית) – לא פורק ולא התפרק

בחברה ציבורית

- דירקטור צריך להצהיר כי יש לו הכישורים הנדרשים והיכולת להקדיש את הזמן הראוי לתפקיד ושלא מתקיימות אצלו הגבלות על מינוי לתפקיד.
- לא הורשע בעבירה פיננסית, אלא אם חלפו 5 שנים מהיום שבו הורשע
- לא הורשע בעבירה אחרת שבפסק הדין נקבע שאינו ראוי לשמש כדירקטור - עד 5 שנים
- לא הוטל עליו אמצעי אכיפה ע"י ועדת אכיפה מינהלית האוסר עליו לכהן כדירקטור באותה חברה

משך הכהונה:

מאסיפה לאסיפה אלא אם נקבע אחרת בתקנון. (דח"צ 3 שנים)

יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברה

בחברה ציבורית –

הכלל: מנכ"ל החברה או **קרובו** לא יכולים לכהן כיו"ר הדירקטוריון. (גם מי שכפוף למנכ"ל לא יכול)

חריג: האסיפה הכללית רשאית להחליט לתקופה של עד 3 שנים ניתן להסמיך את יו"ר הדירקטוריון למלא את תפקיד המנכ"ל (ולהפך) בתנאי ש:

1. יתמכו בכך **רוב** (בעבר נדרש 2/3) קולות מקרב בעלי המניות שהצביעו באסיפה ושאינ ביניהם בעלי שליטה או בעלי עניין אישי במינוי

או

2. המתנגדים (שאינם בעלי שליטה ואינם בעלי עניין) מחזיקים לכל היותר ב-2% מהון המניות המונפק.

בחברה פרטית – אין מניעה.

כינוס ישיבות הדירקטוריון

בחברה פרטית

- כל אחד מהדירקטורים רשאי לכנס את הדירקטוריון ולקבוע את סדר היום שלו.
- לפחות פעם בשנה לעומת זאת בחברה ציבורית,
- יו"ר דירקטוריון מכנס את ישיבות הדירקטוריון.
- לפחות פעם ב-3 חודשים

כינוס ישיבות הדירקטוריון - המשך

- הזימון לישיבות דירקטוריון ייעשה בתוך זמן סביר לפני הישיבה.
- ניתן לערוך ישיבות דירקטוריון גם באמצעות אמצעי תקשורת, ובלבד שכל אחד מהמשתתפים יכול לשמוע באותה עת את שאר המשתתפים
- המניין החוקי לקיום ישיבת דירקטוריון הוא התייצבות של רוב חברי הדירקטוריון.
- בהצבעה בדירקטוריון יהיה לכל דירקטור קול אחד **אלא אם בתקנון החברה נקבע אחרת**.
- אסור לערוך הסכמי הצבעה
- החלטת מתקבלות ברוב רגיל. במקרה של שוויון יכריע היו"ר אלא אם נקבע אחרת בתקנון.

דירקטור חליף

- רק אם בתקנון החברה נקבע שהדבר אפשרי.
- כדירקטור חליף ניתן למנות רק אדם שכשיר לכהן כדירקטור.
- האחריות שרובצת על דירקטור חליף זהה לזו של דירקטור רגיל.
- ניתן לתבוע גם את הדירקטור החליף וגם את הדירקטור המוחלף, במקרים שבהם החליף התרשל או גרם נזק.

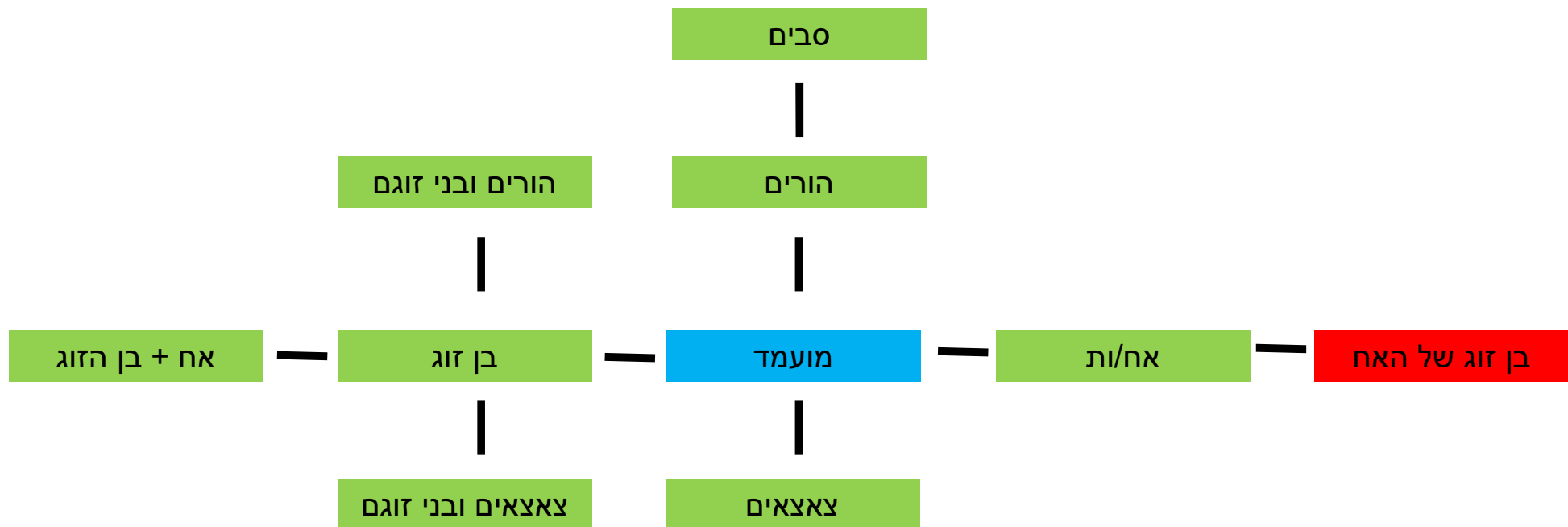
דירקטור חיצוני – תנאי סף

- **יחיד ולא תאגיד** - דח"צ יהיה אדם יחיד (לא תאגיד),
- **תושבות** - דח"צ יהיה תושב ישראל, שמתקיימים בו הקריטריונים לשמש כדירקטור. בחברה שניירות הערך שלה נסחרים גם בבורסה בישראל וגם בבורסה בחו"ל (חברות דואליות) ניתן למנות כדח"צ גם אדם שאינו תושב ישראל.
- **הכשרה ומיומנויות** - דח"צ חייב להיות בעל **כשירות מקצועית** (בעל תואר אקדמי במשפטים / כלכלה / מנע"ס / מנה"צ / ראיית חשבון / תחום העיסוק של החברה או בעל ניסיון ניהולי מצטבר של לפחות 5 שנים באחד או יותר מהבאים: תפקיד בכיר בניהול עסקי של תאגיד עם היקף עסקים משמעותי, תפקיד בכיר בתחום עיסוקה של החברה או כהונה ציבורית בכירה) או שיש לו **מומחיות חשבונאית או פיננסית** (כלומר: יש לו ידע בקריאה ובהבנה של דוחות כספיים).
לפחות אחד מהדח"צים חייב להיות בעל השכלה חשבונאית או פיננסית.
- **איסור ניגוד עניינים** - אדם לא ימונה לשמש כדח"צ אם העיסוקים האחרים שלו עלולים ליצור מצב של ניגוד עניינים עם תפקידו כדח"צ.
- **איסור כהונה צולבת** - לא ימונה דירקטור בחברה א' לשמש כדח"צ בחברה ב', אם באותו הזמן דירקטור מחברה ב' משמש כדח"צ בחברה א'.
- **עובד בורסה או רשות ני"ע** - לא ימונה דח"צ מי שעובד ברשות לני"ע או עובד בבורסה או שהוא חבר בדירקטוריון של הבורסה.
- **שיוויון בין המינים** - אם בזמן מינוי דח"צ כל שאר חברי הדירקטוריון הם ממין אחד, הדח"צ שייבחר יהיה מהמין השני.

דירקטור חיצוני – היעדר זיקה

- לא ניתן למנות כדח"צ אדם שהוא **קרוב** של בעל השליטה או שיש לו עצמו, או **לקרוב משפחתו**, או לשותפו לעסקים, או למעסיק שלו, או לתאגיד שהוא שולט בו, **זיקה** לחברה או לבעל השליטה בחברה, או **לקרוב** של בעל השליטה או לתאגיד אחר הנשלט ע"י החברה או ע"י בעל השליטה במועד המינוי או בשנתיים שקדמו למינוי. אם אין בחברה בעל שליטה אז אסורה זיקה ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל, לבעל מניות מהותי (מי שמחזיק ב-5% או יותר מהון המניות המונפק של החברה או מזכויות ההצבעה בה) ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים
- **זיקה** = קיום יחסי עבודה, קשרים עסקיים, כהונה כנושא משרה. ואולם אדם ששימש בתפקיד דירקטור באותה חברה תקופה הקצרה מ-3 חודשים עוד לפני שהחברה הפכה להיות חברה ציבורית, לא ייחשב כבעל זיקה לחברה.
- **קרוב** = בן זוג, אח או אחות, הורה, הורי הורה, צאצא, וכן צאצא, אח, אחות או הורה של בן הזוג או בן זוגו של כל אחד מאלה;

קרוב

דירקטור חיצוני – רוב מיוחד

יש צורך ברוב מיוחד באסיפה הכללית:

- אפשרות 1 - אם בעד המינוי יצביעו יותר ממחצית הקולות שהשתתפו בהצבעה
 - אפשרות 2 - אם סך כל המתנגדים למינוי הדח"צ מתוך בעלי המניות שאינם בעלי שליטה לא עולה על 2% מסך זכויות ההצבעה בחברה.
(כלומר מחזיקים לכל היותר מ-2% מההון המונפק)
- לא סופרים את הקולות של **בעלי שליטה** ושל בעלי **עניין אישי** במינוי, למעט ענין אישי שאינו כתוצאה מקשריפ עם בעל השליטה.
(ראו הגדרת "עניין אישי" בשקופית 46 בהמשך).

דירקטור חיצוני

- תקופת הכהונה של דח"צ היא 3 שנים אך ניתן לחזור ולמנות אותו ל-3 שנים נוספות ועד סה"כ 9 שנים כולל. אלא אם החברה הגבילה ל-6.
- אם בחברה ציבורית מסוימת הוקמה ועדת דירקטוריון, שקיבלה סמכות לבצע פעולה שבדרך כלל היא בסמכות הדירקטוריון, באותה וועדה חייב להיות לפחות אחד מהדח"צים.
- כל הדח"צים יכהנו בוועדת הביקורת

דירקטור חיצוני

- אדם ששימש כדח"צ בחברה ציבורית (כולל בן-זוגו או ילדו), לא ניתן להעסיקו כנושא משרה באותה חברה במשך שנתיים מתום כהונתו כדח"צ. (לגבי קרוב אחר שאינו בן זוג או ילד – שנה מתום הכהונה)
- כהונתו של דח"צ תופסק או ע"י בית משפט או ע"י האסיפה הכללית. (רק במקרים שחדל להתקיים בו תנאי או הפר אמונים)
- כאשר חברה ציבורית הופכת להיות חברה פרטית, כהונתו של הדח"צ מסתיימת בתוך 3 חודשים.
- כאשר חברה פרטית הופכת לציבורית עליה למנות דח"צ באסיפה שתתכנס תוך 3 חודשי מהיו שהפכה לציבורית/הנפיקה אג"ח

דירקטור בלתי תלוי

- אינו תלוי בבעל השליטה (בדומה לדח"צ)
 - לא חייב להיות תושב ישראל
 - ממונה ברוב רגיל
 - אין חובה למנות דירקטורים בלתי תלויים, אבל בפועל בוועדת הביקורת רוב הדירקטורים הם בלתי תלויים
 - המלצה:
 - אם יש בעל שליטה או **דבוקת שליטה** – $1/3$ יהיו בלתי תלויים
 - אם אין בעל שליטה – רוב הדירקטורים יהיו בלתי תלויים
- * **דבוקת שליטה** = מניות המקנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מכלל זכויות ההצבעה באסיפה הכללית

ועדות דירקטוריון

אסור לדירקטוריון להעביר לוועדה את הסמכויות הבאות:

- קביעת מדיניות החברה
- החלטה על חלוקת דיבידנד
- אישור עסקאות חריגות של החברה עם בעלי שליטה.
- מתן חוות דעת בנוגע להצעות רכש
- סמכות למנות דירקטורים נוספים
- הנפקת מניות או אג"ח (מלבד חריגים – ראו עמ' 27 בספר)
- אישור דוחות כספיים

ועדת ביקורת

דירקטוריון בחברה ציבורית (ובחברת אג"ח) חייב למנות מבין חבריו ועדת ביקורת.

- לפחות 3 חברים
- כל **הדירקטורים החיצוניים** חברים בה
- יו"ר הוועדה הוא דח"צ
- רוב החברים בה הם **דירקטורים בלתי תלויים** (ראו הגדרה בשקופיות קודמות)

לא יכולים להיות חברים בוועדה (ואסור להם להיות נוכחים בדיוני הוועדה אלא אם יו"ר הוועדה קבע שנכחותם נחוצה לצורך הצגת נשא מסוים):

- יו"ר הדירקטוריון
- דירקטור המועסק (כעובד שכיר) בחברה או אצל חברה אחת (שנשלטת ע"י אותו בעל שליטה) או אצל בעל השליטה בחברה
- דירקטור הנותן שירותי קבע לחברה או לחברה אחת או לבעל השליטה בחברה
- דירקטור שעיקר פרנסתו על החברה
- בעל השליטה או **קרובו**

תפקידי ועדת הביקורת

- לעמוד על ליקויים בניהול העסקי של החברה תוך התייעצות עם המבקר הפנימי או עם רואה החשבון של החברה ולהציע לדירקטוריון דרכים לתיקונם
- להחליט אם עסקאות (שטעונות אישור) הן עסקאות מהותיות
- אישור עסקאות **חריגות** (=עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, עסקה שאינה בתנאי שוק או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה) של החברה עם בעלי שליטה.
- להחליט אם עסקאות עם בעלי ענין הן חריגות או לא
- להחליט אם פעולות שהחברה נדרשת לאשר (פעולות של נושא משרה שלכאורה מתנגשות עם חובת האמון, למשל: תחרות או ניצול הזדמנות עסקית, ובתנאי שנושא המשרה גילה לחברה ונהג בתום לב) הן **מהותיות** (= פעולות העשויות להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה) או לא
 - הדבר ישפיע על רמת האישור הנדרשת
 - הוועדה יכולה להחליט גם לגבי **סוג** מסוים של עסקאות לפי אמות מידה שתקבע מראש אחת לשנה.
 - הוועדה יכולה להחליט שגם עסקאות שאינן זניחות מחייבות אישור של ועדת הביקורת
- להחליט לגבי עסקאות עם בעלי שליטה שאינן חריגות - האם נדרש הליך תחרותי (מכרז)
- לבחון את תכנית העבודה של המבקר בפנימי ואת מערך הביקורת הפנימית
- לבחון את היקף עבודתו של רואה החשבון החיצוני ואת שכרו
- לקבוע הסדרים לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי החברה בקשר לליקויים בניהול עסקיה ולגבי ההגנה על העובדים שהתלוננו

ישיבות ועדת ביקורת

- **המבקר** הפנימי של החברה יקבל הודעות על קיום ישיבות ועדת ביקורת ויהיה רשאי להשתתף בהן.
 - **המבקר** רשאי לבקש לכנס את הוועדה לדיון
 - הודעה על קיום ישיבת ועדת ביקורת שבה עולה נושא הנוגע לביקורת הדוחות הכספיים, תומצא **לרואה החשבון** המבקר שיהיה רשאי להשתתף בה.
 - מי שלא רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת אינו רשאי גם להיות נכח בישיבות ובהצבעות אלא אם נוכחות נדרשה לצורך הצגת נושא מסוים ע"י יו"ר הוועדה
- מניין חוקי לקבלת החלטה בוועדת הביקורת**
- המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה הביקורת יהיה **רוב** חברי הוועדה, ובלבד **שרוב הנוכחים** הם **דירקטורים בלתי תלויים** ואחד מהם לפחות **דח"צ**

ועדת תגמול

דירקטוריון בחרה ציבורית (ובחברת אג"ח) חייב למנות מבין חבריו ועדת תגמול.

- לפחות 3 חברים
- כל הדירקטורים החיצוניים חברים בה
- יו"ר הוועדה הוא דח"צ
- רוב החברים בה הם דירקטורים חיצוניים

תפקידיה:

- המלצה לדירקטוריון על מידניות תגמול של כלל נושאי המשרה בחברה
- מחליפה את ועדת הביקורת בכל הקשור לאישור תנאי כהונתם והעסקתם של נושאי משרה בחברה
- בחינת יישום מדיניות התגמול והצורך בעדכונה
- המלצה על המשך תוקפה של מידניות זו
- קבלת החלטה כי תנאי העסקתו של או כהונתו של מועמד לכהן כמנכ"ל לא יובאו לאישור האסיפה הכללית

מבקר פנימי בחברה ציבורית

- דירקטוריון בחברה ציבורית ימנה מבקר פנימי על פי הצעת ועדת הביקורת.
- הממונה עליו הוא י"ר הדירקטוריון או המנכ"ל בהתאם למה שנקבע בתקנון
- יעבוד לפי תכנית שנתית ויבדוק את תקינות פעולות החברה (מבחינת שמירה על החוק ונוהל עסקים תקין) ויגיש על כך דו"ח.
- כהונתו לא תופסק (אלא בהסכמתו) והוא לא יושעה מתפקידו אלא אם החליט על כך הדירקטוריון לאחר שקבילת את עמדת ועדת הביקורת ולאחר שניתנה למבקר הזדמנות סבירה להשמיע את עמדתו בפני הדירקטוריון ובפני ועדת הביקורת

לא יכולים לכהן בתפקיד מבקר:

- **בעל ענין** בחברה או **קרובו**, **נושא משרה** בחברה או **קרובו**, רואה החשבון של החברה או מי מטעמו

רואה חשבון מבקר

- מבקר את הדוחות הכספיים השנתיים של החברה ולתת עליהם חוות דעת בלתי תלוי בחברה
- מתמנה באסיפה הכללית השנתית למשך שנה אך ניתן למנותו ל-3 שנים.
- האסיפה הכללית קובעת את שכרו
- רשאי לעיין במסמכי החברה ולקבל הסכרים עליהם
- רשאי להשתתף באסיפות של האסיפה הכללית ובישיבות הדירקטוריון הדנות באישור דוחות כספיים
- האסיפה הכללית רשאית לסיים את כהונתו אך לפני כן תובא לפניה עמדת ועדת הביקורת לאחר שנתנה לרואה החשבון הזדמנות סבירה להציג את עמדתו בפניה.
- חברה פרטית לא חייבת במינוי רואה חשבון מבקר אלא אם מחזור העסקים שלה עולה על ₪ 572,688

עסקאות חריגות עם בעלי עניין

ראו בספר (עמ' 40-41) פירוט באיזה מקרים נדרש אישור של האסיפה הכללית, ועדת ביקורת, ועדת תגמול, דירקטוריון או שילוב שלהם.

גילוי עניין אישי

ענין אישי = ענין אישי של אדם בפעולה או בעסקה של חברה, לרבות ענין אישי של **קרובו** ושל תאגיד אחר שהוא או קרובו הם **בעלי ענין** (ראו הגדרה של "בעל ענין" בפרקים הקודמים במצגת) בו, כולל עניין אישי של אדם המצביע על פי ייפוי כוח שניתן לו מאת אדם אחר אף אם אין לאדם האחר עניין אישי,

הצבעה של מי שקיבל ייפוי כוח להצביע בשם מי שיש לו עניין אישי כהצבעה של בעל העניין אישי, והכל בין אם שיקול הדעת בהצבעה הוא בידי המצביע ובין אם לאו

ענין אישי הנובע מעצם החזקת מניות בחברה **אינו** נחשב "ענין אישי".

גילוי עניין אישי

נושא משרה או **בעל שליטה** בחברה ציבורית שידע שיש לו ענין אישי בעסקה קיימת או מוצעת של החברה חייב לגלות בלי דיחוי (ולכל המאוחר בישיבת הדירקטוריון שבה נדונה העסקה לראשונה) לחברה את מהות עניינו האישי כולל מסמכים ועובדות מהותיים.

בעל מניה המשתתף בהצבעה על עסקה עם **בעלי ענין** (ראו הגדרה של "בעל עניין" בפרקים הקודמים במצגת) יודיע לחברה לפני ההצבעה (ואם ההצבעה בכתב אז יודיע על גבי כתב ההצבעה) אם יש לו **ענין אישי** באישור העסקה. (אם יש לו או לא הודיע כלל אז הצבעתו לא נספרת)

גילוי עניין אישי

- מי שיש לו עניין אישי באישור עסקה (שאינה חריגה) שמובאת לאישור הדירקטוריון או ועדת הביקורת לא יהיה נוכח ולא ישתתף בהצבעה בוועדה ובדירקטוריון. למרות זאת הוא רשאי להיות נוכח אם יו"ר הדירקטוריון או יו"ר ועדת הביקורת קבע כי נוכחותו נדרשת לשם הצגתה.
- דירקטור רשאי להיות נוכח בדיון ולהשתתף בהצבעה בוועדת הביקורת אם לרוב חברי הוועדה יש עניין אישי באישור העסקה.
- דירקטור רשאי להיות נוכח בדיון ולהשתתף בהצבעה בדירקטוריון אם לרוב הדירקטורים יש עניין אישי באישור העסקה. במקרה כזה העסקה טעונה אישור של האסיפה הכללית

מיזוג חברות

באישור האסיפה הכללית והדירקטוריון
חריג:

1. אין צורך באישור אסיפת החברה הנקלטת - כשחברת האם מתמזגת עם חברת הבת
2. אין צורך באישור אסיפת החברה הקולטת כשאין צורך לשנות את התקנון של החברה הקולטת וכשהחברה הקולטת לא צריכה להקצות יותר מ-20% מהון המניות המנופק

חובת דיווח מיידי

חובות נושאי משרה

מי הוא נושא משרה?

מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי, כל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה, וכן דירקטור, או מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי

חובות נושאי המשרה

- חובת זהירות
- חובת אמונים

הגנות

- פטור
- שיפוי
- ביטוח

חלוקה

- דיבידנד
- רכישה עצמית של מניות

תנאים

- מבחן הרווח (אלא אם ניתן אישור בימ"ש ובלבד שמתקיים מבחן יכולת הפירעון)
- מבחן יכולת הפירעון

תביעות של בעלי מניות

- תביעה נגזרת
- תביעה יצוגית

תביעה נגזרת

תנאים מוקדמים להגשת תביעה

- **כל בעל מניה וכל דירקטור** בחברה רשאים להגיש תביעה נגזרת. גם **נושה** רשאי להגיש תביעה נגזרת במקרה של חלוקה אסורה.
- המעוניין להגיש תביעה נגזרת **יפנה לחברה בכתב** וידרוש ממנה כי תמצה את זכויותיה בדרך של הגשת תובענה.
- הדרישה תופנה **ליושב ראש דירקטוריון** החברה, ויפורטו בה העובדות היוצרות את עילת התביעה והנימוקים להגשתה.

פטור מהגשת דרישה מוקדמת

- למרות זאת, המעוניין להגיש תביעה נגזרת **אינו חייב לפנות בדרישה** לחברה לפי הוראות אותו סעיף קטן, בהתקיים אחד מאלה:
1. לאורגן החברה המוסמך להחליט על הגשת התביעה, עניין אישי בהחלטה, ואם האורגן כאמור מורכב מכמה יחידים – למחצית או יותר מיחידה האורגן עניין אישי בהחלטה;
 2. קיים חשש סביר כי פנייה בדרישה לחברה תפגע באפשרות לקבל את הסעד המבוקש.

תביעה נגזרת

תגובת החברה

חברה שקיבלה דרישה רשאית לפעול באחת הדרכים האלה:

1. לבצע פעולה או לקבל החלטה אשר כתוצאה ממנה נשמטת עילת התביעה;
2. לדחות את דרישת התובע בנימוקים שיפורטו בהחלטתה;
3. להחליט על הגשת תביעה.

תשובת החברה לתובע

החברה תודיע לתובע על הדרך שנקטה כאמור בסעיף 195 **בתוך ארבעים וחמישה ימים מיום קבלת הדרישה**, תוך מתן פרטים על הפעולה שננקטה והגורם שהחליט עליה, לרבות שמות המשתתפים בקבלת ההחלטה; היה למשתתף או לנושא משרה בחברה ענין אישי בהחלטה, יצוין הדבר בהחלטה ובהודעה לתובע.

תביעה נגזרת

הזכות להגיש תביעה נגזרת

תובע רשאי להגיש תביעה נגזרת באישור בית המשפט לפי הוראות סעיף 198, אם התקיים אחד מאלה:

1. הפעולה שננקטה או ההחלטה שנתקבלה לפי סעיף 195(1) לא השמיטה, לדעתו, את עילת התביעה;
2. החברה דחתה את דרישת התובע כאמור בסעיף 195(2);
3. החברה הודיעה לתובע כי החליטה להגיש תביעה, כאמור בסעיף 195(3), אך **התביעה לא הוגשה בתוך שבעים וחמישה ימים מיום ההודעה**;
4. החברה לא השיבה לדרישה בהתאם להוראות סעיף 196;
5. התובע פטור מהגשת דרישה לחברה לפי הוראות סעיף 194(ד).

הוצאות

אגרה

- בעת הגשת תביעה נגזרת, ישלם התובע רק חלק מאגרת בית משפט בשיעור שקבע השר.
- אם אישר בית המשפט תביעה נגזרת, תשיב החברה לתובע את האגרה ששילם ותשלם את יתרת אגרת בית המשפט בשל התביעה הנגזרת באופן ובשיעור שקבע השר, ועל אף האמור בכל דין אי תשלום יתרת אגרת בית המשפט לא יעכב את הדיון בתביעה; בית המשפט רשאי –
 - להורות לחברה לשלם לתובע סכומים שיקבע לכיסוי הוצאותיו או להפקיד ערובה לתשלומם;
 - להטיל על החברה להפקיד ערובה לכיסוי הוצאות הנתבע.

הוצאות

- פסק בית המשפט בתביעה הנגזרת, ופסק הוצאות לטובת הנתבע, תשלם החברה את ההוצאות שנפסקו כאמור, אלא אם כן קבע מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי ההוצאות ישולמו בידי התובע ורשאי הוא להטיל על החברה את תשלום הוצאותיו של התובע וכן רשאי הוא להטיל על התובע תשלום הוצאות שנגרמו לחברה, כולן או מקצתן, בשים לב לפסק הדין וליתר נסיבות הענין.

שכר טרחת עורך דין

בית המשפט יקבע את שכר הטרחה של עורך הדין שייצג את התובע בתביעה הנגזרת; עורך הדין לא יקבל שכר טרחה בסכום העולה על הסכום שקבע בית המשפט.

שכר הטרחה ישולם על ידי החברה אלא אם כן קבע בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי על התובע לשלם את שכר הטרחה.

גמול

פסק בית המשפט לטובת החברה, רשאי הוא להורות על תשלום גמול לתובע, שטרם בהגשת התביעה הנגזרת ובהוכחתה.

פשרה

רק באישור בית המשפט

תביעה ייצוגית

"זיקה לנייר ערב"

- בעלות,
- קנייה,
- מכירה,
- אחזקה עבור אדם אחר וכו'.

החלופה

- תביעה אישית

תביעה ייצוגית

הוצאות

- התובע רשאי לבקש מהרשות לנירות ערך לשאת בהוצאותיו
- הרשות רשאית לשאת בהוצאות הללו בסכום ובתנאים שהיא בעצמה תקבע, וזאת אם שוכנעה כי יש עניין לציבור ושבית המשפט יאשר אותה כתביעה ייצוגית
- אם בית המשפט פסקו הוצאות לטובת התובע, הוא רשאי להורות על שיפוי הרשות לנירות ערך בשל הוצאותיה

4. לפניכם חמישה היגדים המתייחסים לתביעה נגזרת:

- I נושה של חברה אינו רשאי להגיש תביעה נגזרת בשם החברה בשל חלוקה אסורה.
- II תביעה נגזרת טעונה אישור בית המשפט והוא יאשרה אם שוכנע כי לכאורה התביעה וניהולה הן לטובת החברה וכי התובע אינו פועל בחוסר תום לב.
- III בעל מניות אינו רשאי להגיש תביעה נגזרת, אם הוא פנה לחברה בכתב ודרש ממנה כי תמצה את זכויותיה בדרך של הגשת תובענה, והחברה השיבה לו בצורה מנומקת בתוך 45 ימים כי שקלה את הדרישה והחליטה לדחות את דרישתו.
- IV דירקטור רשאי להגיש תביעה נגזרת באישור בית המשפט, אם הוא פנה לחברה בכתב ודרש ממנה כי תמצה את זכויותיה בדרך של הגשת תובענה, והחברה לא השיבה לדרישה בתוך 45 ימים.
- V בעל מניות המעוניין להגיש תביעה נגזרת חייב לפנות בדרישה לחברה בכל מקרה.

אילו מן ההיגדים הנ"ל נכונים?

- א. היגדים I, II ו-III בלבד.
- ב. היגדים II, III ו-IV בלבד.
- ג. היגדים III, IV ו-V בלבד.
- ד. היגדים II ו-IV בלבד.
- ה. היגדים II, III, IV ו-V בלבד.

5. חברת "המוביל" בע"מ, חברה ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, מעוניינת לאשר את מינויו של דירקטור חיצוני חדש בחברה. לצורך אישור מינויו, החליטה החברה לזמן אסיפת בעלי מניות. החברה הודיעה על זימון האסיפה כנדרש בחוק. מספר בעלי מניות השתתפו בהצבעה: יורם

הצעת רכש

- הצעת רכש רגילה
- הצעת רכש מיוחדת
- הצעת רכש מלאה
- מכירה כפויה
- סעד הערכה

הצעת רכש

- הצעה בלתי הדירה (בלתי חוזרת – המציע לא יכול להתחרט)
- הצעה לא מותנית בתנאים (מלבד התנייה בשיעור מינימלי שלהיענות להצעה או באישור/הסכמה של רשות הנדרש על פי הדין, למשל הרשות להגבלים עסקיים)
- מופנית לכל בעלי המניות
- תנאים שווים לכל הניצעים
- היענות ע"י הודעת קיבול - מותר לניצע לחזור בו מהודעת הקיבול עד המועד הסופי לקיבול
- אם ההיענות יותר גדולה מהכמות שהמציע ביקש לרכוש – מבצעים רכישה יחסית מבין כלל בעלי המניות שהסכימו למכור

הצעת רכש מיוחדת (חברות ציבוריות בלבד)

חובה לבצע הצעת רכש מיוחדת בכל אחד מהמקרים הבאים:

1. רכישה שכתוצאה ממנה יהפוך אדם להיות בעל של **25%** מהמניות או יותר אם אין באותו רגע מישהו המחזיק ב-25%
2. רכישה שכתוצאה ממנה יהפוך אדם להיות בעל של **45%** מהמניות או יותר אם אין באותו רגע מישהו המחזיק ב-45%

הצעת רכש מיוחדת - המשך

- חוות דעת של הדירקטוריון (הימנעות מחות דעת, גילוי ענין אישי של הדירקטורים).
- אסור לדירקטורים להכשיל הצעה או לפגוע בסיכוייה
- הדירקטורים ראשי לנהל מו"מ עם המציע לשיפור תנאי הצעתו.
- מניות שנרכשו ללא הצעת רכש מיוחדת (אם היתה חובה לבצע הצעת רכש כזו) יהיו רדומות כל עוד הן בידי הרוכש

הצעת רכש מיוחדת – קבלת ההצעה

- **הרוב הנדרש** - רוב קולות מבין הניצעים שהודיעו על עמדתם. לא סופרים את בעל השליטה במציע או בעלי עניין אישי בקבלת ההצעה או בעלי **דבוקת שליטה** בחברה (כולל **קרוביהם** או תאגידים שבשליטתם). בנוסף נדרש שכמות המניות שתירכש כתוצאה מההצעה היא לפחות 5%.
- אם התקבלה – אז גם שאר הניצעים שלא הסכימו יכולים להתחרט ולהסכים בדיעבד ולהיחשב כמי שהסכימו מלכתחילה
- אם ההצעה התקבלה - המציע, השולט בו והנשלט על ידיהם לא יציעו הצעת רכש מיוחדת נוספת במשך שנה אלא אם התחייבו לעשות זאת בהצעת הרכש המיוחדת

הצעת רכש מלאה

חובה לבצע הצעת רכש מלאה במקרים הבאים:

- אם כתוצאה מהרכישה יהפוך אדם להיות בעל של 90% מהמניות או יותר
- מי שכבר מחזיק ב-90% מהמניות (בעת קבלת החוק)
- מי שרכש מניות והפך לבעל יותר מ-90% בלי הצעת רכש מלאה –
המניות רדומות ולא מקנות זכויות

הצעת רכש מלאה – קבלת ההצעה

ההצעה מתקבלת בכל אחד מהמקרים הבאים:

1. רוב ה**ניצעים** ולא רוב הקולות (אחזקות) שאינם בעלי ענין אישי הסכימו + אלה שלא נענו להצעה מחזיקים פחות מ-5% מהמניות \leq **מכירה כפויה**

או

2. הניצעים שלא נענו (התנגדו או נמנעו או לא השיבו) **מחזיקים** בפחות מ-2% מהון המניות

אם ההצעה התקבלה:

- החברה הופכת לפרטית.
- המציע רשאי המציע להגיש הצעת רכש גם לשאר נירות הערך של החברה

מכירה כפויה

- אם הניצעים שלא נענו להצעה מחזיקים בפחות מ-5% (כלומר בלעדיהם יכול המציע להגיע למעט יותר מ-95%), ורוב הניצעים שאין להם עניין אישי בקבלת ההצעה תמכו, כל המניות יעברו למציע.
- הניצעים רשאים לפנות לבית המשפט תוך 6 חודשים ממועד קבלת ההצעה ל**סעד הערכה** שיכול לקבוע כי המחיר שנקבע נמוך משוויון האמתי של המניות ויש לשלם את השווי ההוגן.
- המציע רשאי לקבוע בהצעה כי ניצע שהסכים להצעה לא יהיה זכאי לסעד הערכה